

Fenntartható falusi és agrárturizmus az Agenda 21 keretében

Guy Turchany

Professeur 1ère classe

UIIDD Université du Développement Durable

Turizmus:

olyan személyek tevékenységei, akik saját szokásos környezetükből más helyre utaznak, ahol folyamatosan nem több mint egy évet töltenek el pihenési, üzleti vagy más célokból, de nem keresőtevékenységet folytatnak.

A turizmus számos nemzetgazdasági ág teljesítményéhez járul hozzá különböző mértékben. A legjellemzőbb, legszorosabb kapcsolatban a szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ággal (GDP) van. A „szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás gazdasági ágazat” a nemzetgazdasági ágazat **bruttó hozzáadott értéke**.

Látogató:

minden olyan személy, aki idegenforgalmi célból a lakhelyétől különböző helységbe (országba) utazik.

Kereskedelmi szálláshely:

minden, engedélyben feljogosított, erre a célra épített vagy átalakított és használt létesítmény (szálloda, panzió, turistaszállás, ifjúsági szálló, üdülőház, kemping), amely üzletszerűen, egész éven át vagy idejelleggel, folyamatos napi üzemeltetéssel, megszakítás nélkül szállásszolgáltatást nyújt.

illetve az ezt módosító 150/2003. (IX. 22.) Korm. Rendelet értelmében a magánszemély lakásának vagy üdülőjének, valamint a gazdálkodó szervezet lakásának, illetve azok egy részének és a hozzájuk tartozó helyiségeknek és területeknek idegenforgalmi célú üzletszerű hasznosítása a vendég részére **magán szállásadói tevékenységnek** minősül. A lakás vagy üdülő idegenforgalmi célú, üzletszerű hasznosítása a fizetővendéglátás, valamint a falusi szállásadás.

Fizetővendéglátás a városban, a kiemelt gyógyhelyen, a kiemelt üdülőhelyen, a gyógy- vagy üdülőhelyen folytatott szállásadói tevékenység.

Történelmi háttér

A XX. század eleje : luxus turizmus főleg kiemelt üdülőhelyekre, Riviéra, Svájc, az első világ háború után kulturturizmus Bécs, Berlin, Párizs, Róma, stb...

Az 1930-as évektől az általános éves szabadság bevezetése és a tömegturizmus főleg a tengerpartok felé.

1950-től a 40 órás munkahét általánosulása, először évi 2 hét fizetett szabadsággal, majd három és négyhét. Lassan heti 35 órás munkahét ée öt hét szabadság.

1962 Átfogó területfejlesztési koncepciók indítása Franciaországban az elmaradott régiók fejlesztése érdekében. DATAR (Direction de l'Aménagement du Territoire et á l'Action Régionale - *Területfejlesztési és regionális akcióprogram igazgatósága*).

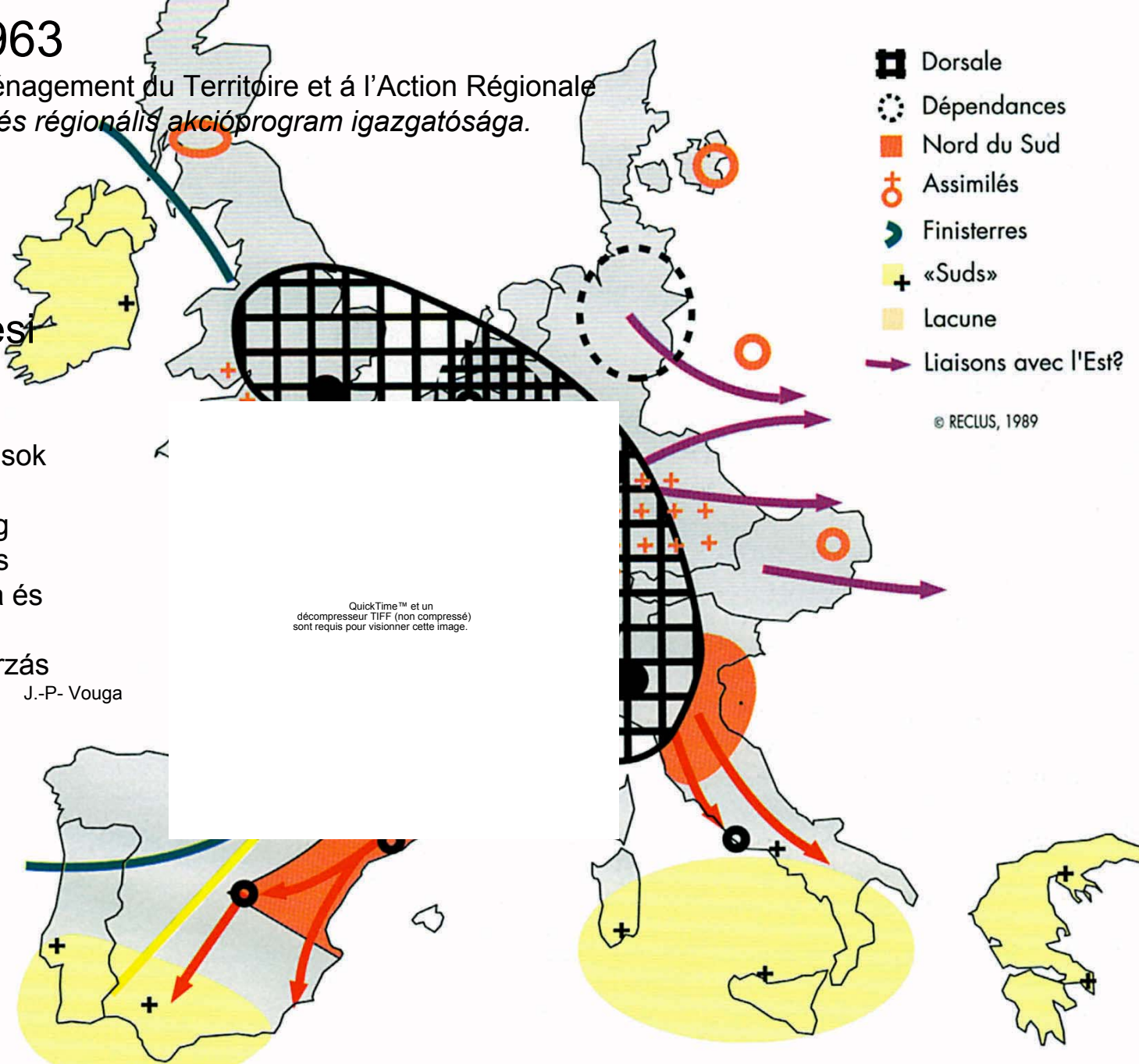
DATAR 1963

Direction de l'Aménagement du Territoire et à l'Action Régionale
Területfejlesztési és regionális akcióprogram igazgatósága.

Helyzet felmérési alapadatok :

- Népesség
- Népességi változások
- Gazdasági erőség
- Kulturális jelentőség
- Kutatás - fejlesztés
- Városok nagysága és hatásköre
- Gazdasági kisugárzás

J.-P- Vouga

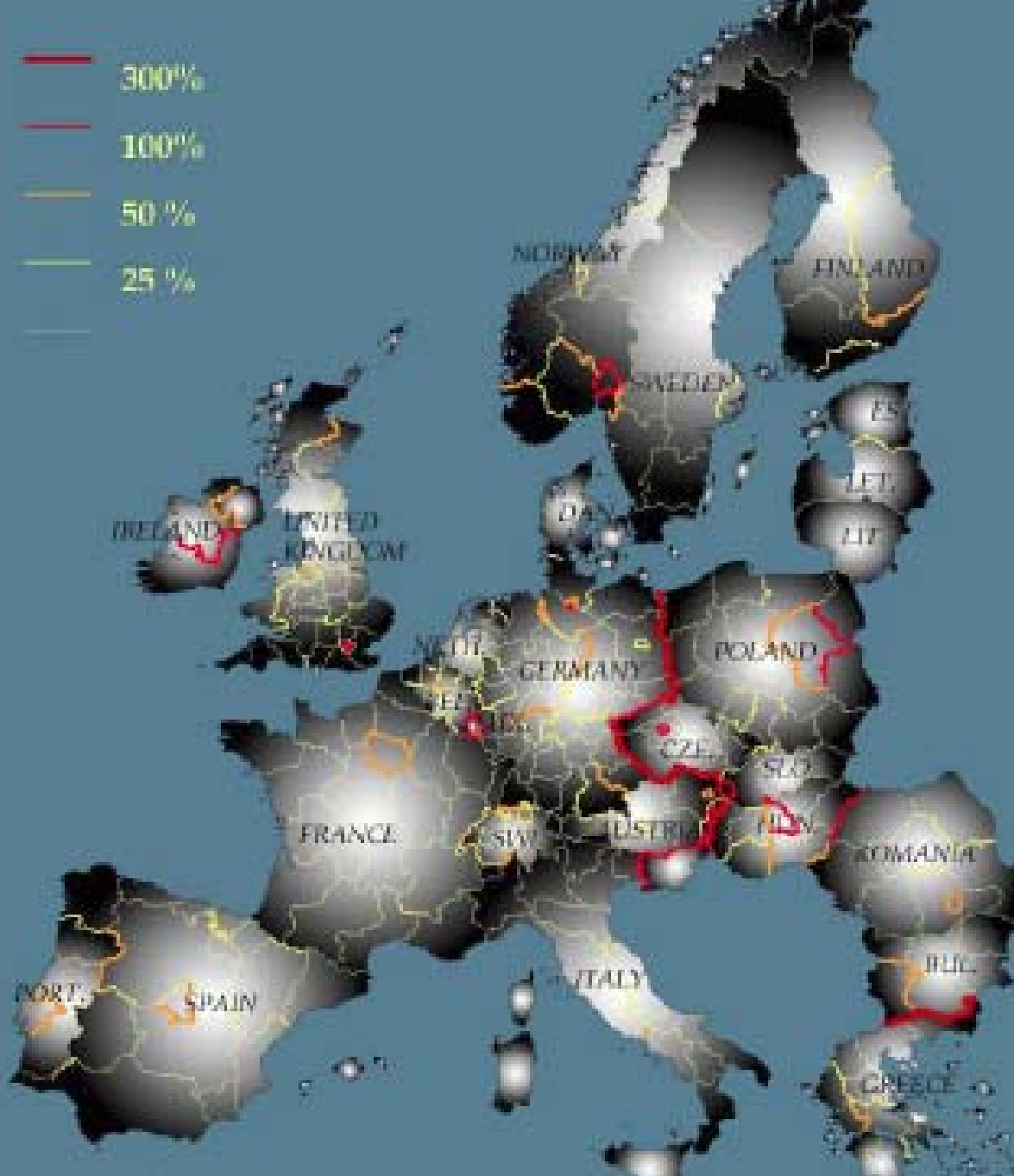

ESPON

European Spatial Planning
Observation Network

2005

az Európai régiók gazdasági
összefüggései
folytonosságai és
szakadásai
GDP/fő

- 1962 A nagy fejlesztési periódusok elindítása Franciaországban majd szerte Európában.
- 1963 A Grande Motte még egy gyönyörű és sértetlen síkság a Földközi tenger és a Pic St. Louis hegycsúcs között (ma Nemzeti Parkká nyilvánítják).
- 1964 Nagy urbanisztikai és területfejlesztési terv indítása - Jean BALLADUR és Georges CANDILLIS)
- 1967 A tengeri vitorlás kikötő megnyitása.
- 1973 700 lakos és 20 000 turista.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

Az Európai Közösség figyelme a nyolcvanas évek második felében fordult a vidék felé, a túltermelési válsággal küzdő mezőgazdaság, és a három új mediterrán tagállam problémái révén.

A a maastrichti egyezménybe a 'társadalmi gazdasági kohézió' elve, a hegyvidéki üdülőhelyek telítődésével, csak a vidéket látta alkalmasnak a növekvő számú turistasereg felvételére.

Az Európa Tanács a rural turizmusról meglehetősen romantikus és filozófikus színezetű felfogást közvetített. A rural turizmus "három alapvető elemének" a :

1. "a helynek emberek nélkül hiányzik az életszerűsége, termékek nélkül pedig nem tudja kielégíteni a turisták fogyasztói igényeit;
2. az emberek hely vagy termékek nélkül nem tudják fogadni a turistákat;
3. a termékek, amelyek sem helyhez, sem emberekhez nem kötődnek, rövid életűek, nem tudnak helyi fejlődést előidézni.

Főbb célok :

- megadja a kezdő lökést a kollektív szabadidős létesítmények megépítéséhez, amelyet helyiek és a turisták egyaránt használhatnak,
- ösztönözze a helyi kereskedelmet,
- teremtsen munkahelyeket,
- élénkítse a regionális gazdaságot,
- próbálja újraéleszteni a helyi kultúrát és a vidéket

Az Európai Bizottság 1988-as dokumentumában “The Future of Rural Society” (A vidéki társadalom jövője), kritikusabban fogalmaz és gyakorlatiasabb módon közelít. “A rural turizmus egy tágan értelmezhető fogalom, melybe nemcsak a farmon történő üdülés, hanem sok egyéb vidéken folytatott turisztikai tevékenység is beletartozik. Gyakran mint ígéretes lehetőséget említik a vidéki társadalom jövője szempontjából. A tagállamok érdekeltsége e turisztikai forma fejlesztésében három okra vezethető vissza:

- egy adott turista réteg új keresleti igényeinek kielégítése, mely a vidékkel kapcsolatban jelentkezik, ha bizonyos feltételek rendelkezésre állnak (információ, infrastruktúra és megfelelő szolgáltatások),
- a helyi épületvagyon védelme, amely lepusztulás vagy lebontás helyett helyreállítható, és szálláshelyként haszonért üzemeltethető,
- olyan foglalkoztatás megteremtése, mely kiegészítője, vagy alternatívája a mezőgazdasági tevékenységnek”.

A Bizottság által kijelölt fő cselekvési területek között a szolgáltatások javítása, a komplex turisztikai csomagok és kínálat kialakítása, az infrastruktúra és a szakmai felkészültség javítása szerepel.

Az európai közösségben a szélesesen értelmezett rural turizmus háttérében azok a vidékfejlesztési erőfeszítések és az agrárstruktúra modernizálását szolgáló intézkedések állnak, melyek a gazdálkodók tevékenységének diverzifikálását, a több lábbon állását célozzák.

Környezetre ható tevékenységek

Fejlesztési törekvések

<p>IPAR Ingtalan politika Befektetések irányítása IPP Integrált harc a szennyezés ellen. Integrált hulladék-gazdálkodás SEVESO II Kockázat menedzsment KMR Környezeti Menedzsment Rendszer LCA Életciklus elemzés</p>	<p>ENERGIA Hatékony energia gazdálkodás IPP Integrált harc a szennyezés ellen. Megújuló energiák Új célok : CO2, SO2, Nox, nukleáris hulladék csökkentés Energia takarékosági és hatékonysági intézkedések.</p>	<p>KÖZLEKEDÉS ÉS KERESKEDELEM Intermodal mobility Közelségi áruforgalmazás Tömegközlekedés és infrastruktúra javítása Környezetbarát közlekedési eszközök Termelés közeli értékesítés Igazságos kereskedelem.</p>	<p>MEZŐGAZDASÁG Agrár-környezet kímélő gazdálkodás. Harc a nyomor ellen Fenntartható mezőgazdaság Külterjes és bio gazdálkodás Fogyasztók jobb tájékoztatása Hagyományos termékek</p>	<p>SZOLGÁLTATÁSOK TURIZMUS Kulturális örökség Mogilitás Hagyományörző és tudásalapú társadalom Közelségi és környezetbarát szolgáltatások és turizmus Épített és természeti örökség védelme</p>
--	---	--	---	--

Fejlesztések környezeti tényezői és hatásai Társadalmi és demográfiai mutatók és

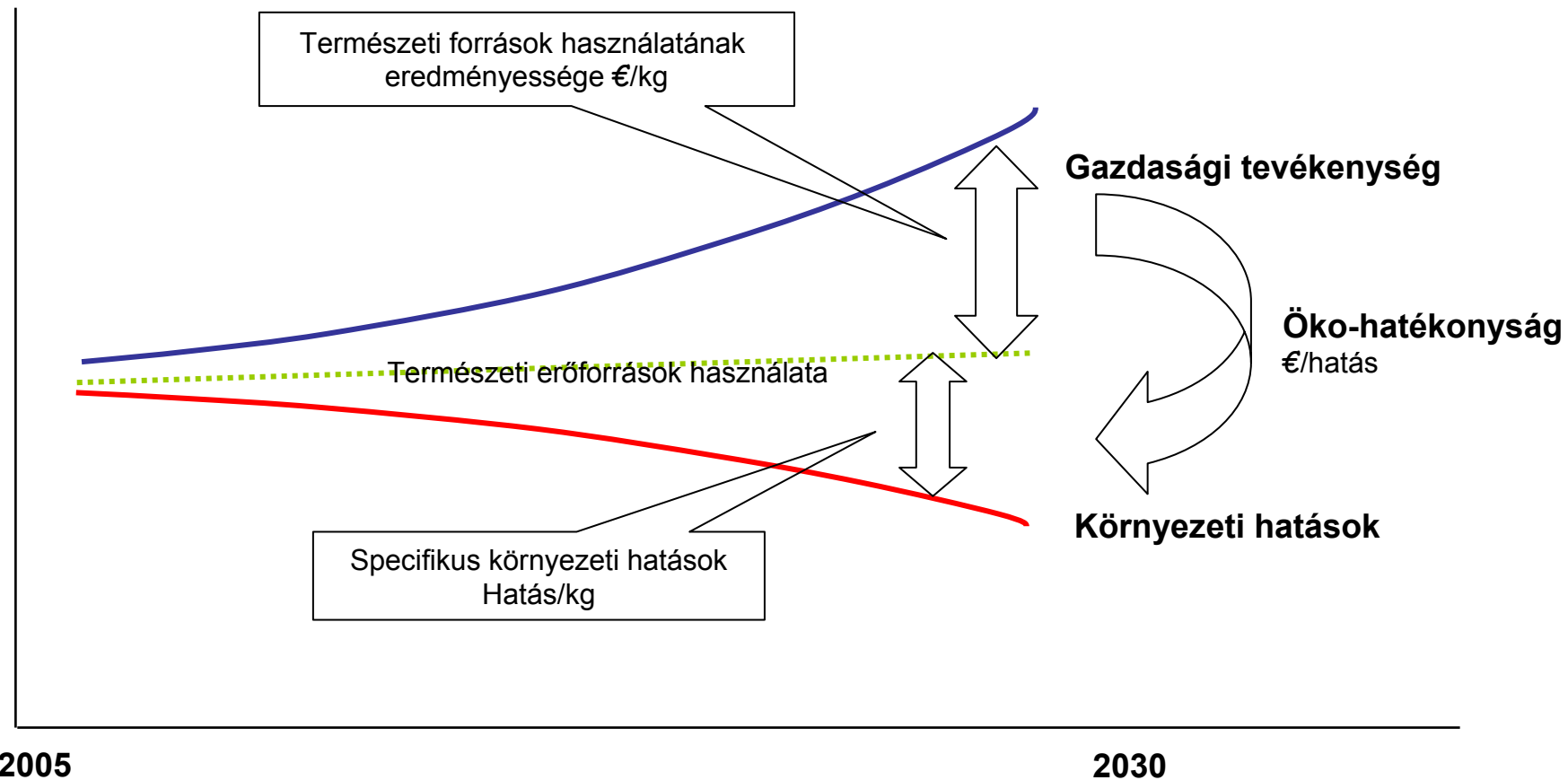
Társadalom	Promiszkuitás
Hulladékok	Kockázatok

Talaj

Természet	Vizek
Levegő	Zaj

Fenntartható Területfejlesztés

Nem hulladék hanem új erőforrás politika

Példa : víz mindenkinek

Árvíz védelmi mintaprojektet

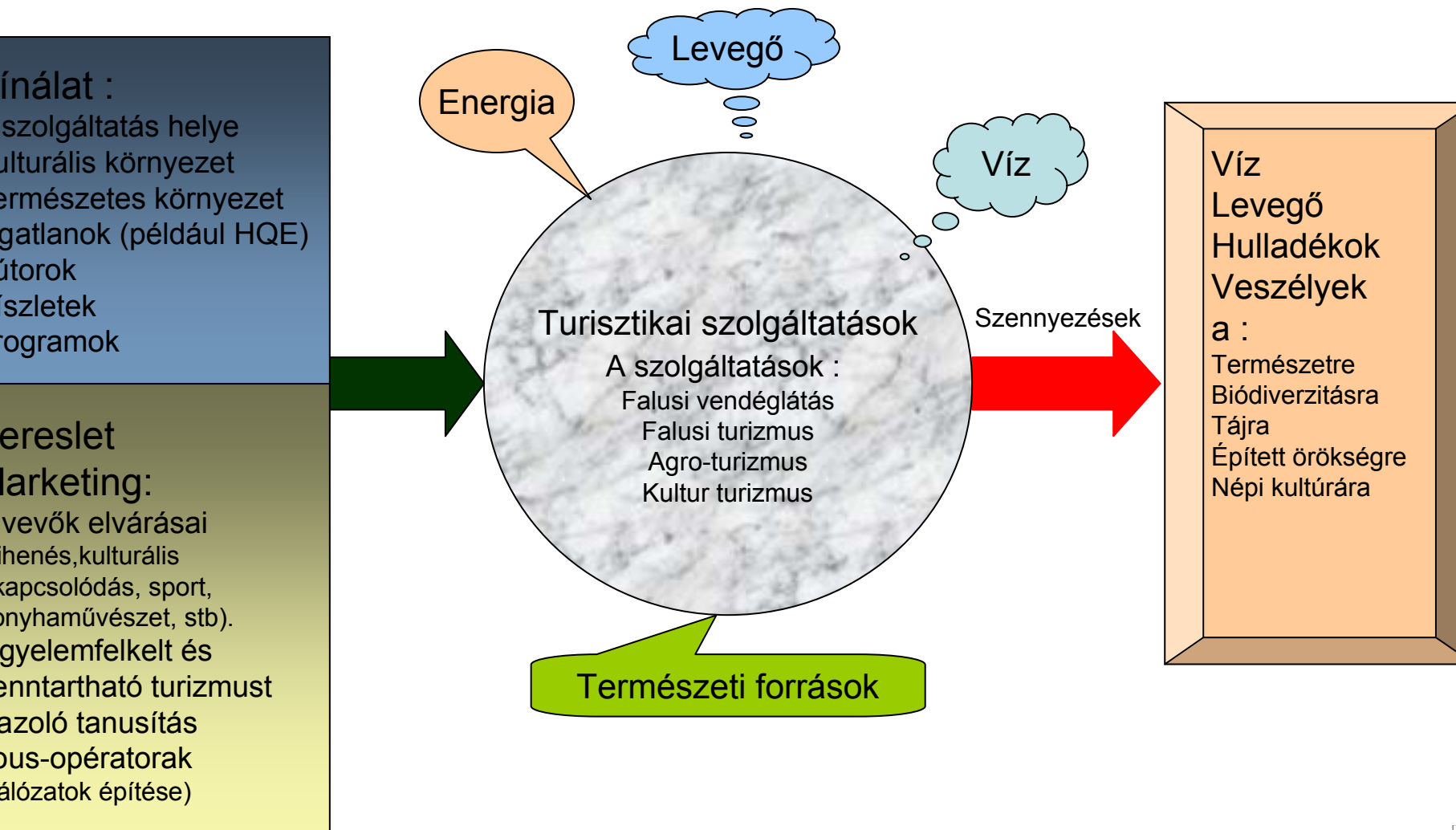
Az Integrált Rajna Program lehetséges beavatkozások a hullámtéren az árvízszintek csökkentése érdekében

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

TURISZTIKAI TEVÉKENYSÉGEK ÉLETCIKLUS ELEMZÉS

szolgáltatást megelőzően

A szolgáltatást követően

Tömeg turizmus :

Az OECD szerint a a turizmus történelmileg városi fogalomnak tekinthető; a turisták többsége is városban él. A turizmusnak urbanizáló hatása is lehet a vidéki területekre.

A globális piacok hatása, a kommunikáció és telekommunikáció fejlődése megváltoztatta a piaci feltételeket a hagyományos termékek számára. A tömeg turizmus a külsők, a nem közösséghez tartozók egyre növekvő ellenőrzéséhez vezet a földhasználattal és a természeti erőforrások fejlesztésével kapcsolatban.

A valaha világos urbánus vagy rurális megkülönböztetés ma már sokkal homályosabb a suburbanizáció, a távolsági bejárás és a vikendházak, második otthonok építések következtében.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

Falusi vendéglátás :

Általában a falusi vendéglátó család házában és segítségével igénybevett szolgáltatások, szállás, étkezés, részvétel a család munkájában és szórakozásában.

Falusi szállásadásnak minősül a fizetővendéglátásnál nem említett községben és a már kialakult tanyás térségben folytatott idegenforgalmi célú szállásadói tevékenység.

A nemzetközi irodalomban több elnevezés (**rural-, agri-, agro-, farm-, zöld-, lágy turizmus**) olvasható a vidéki környezetben, helyben lakó családok erőforrásaira alapozott turizmus kínálattal kapcsolatban. A valóság pedig a fenti elnevezéseknél is változatosabb és sokszínűbb. Az a turista, aki ezt a kínálatot választja, **bepillantást nyerhet** a portugál, olasz vagy angol **nemesi udvarházak** elegáns világába, vagy **megízlelheti a paraszti munkát** az osztrák, német gazdálkodók vendégszerető házaiban, **“a parasztudvaron”**. Olyan kínálat is létezik, mely csak **étkezést** ajánl a gazda (előírás szerint) **saját készítésű termékeiből**, ezzel is segítve a mezőgazdasági termékek értékesítését, Hollandiában pedig a farmon létesített **kempingek** váltak népszerűvé. Franciaországban a **Gites de France** nevű társadalmi szervezet több, mint negyvenéves tapasztalat birtokában ajánl programot minden korosztály részére az ország bármelyik sarkában. Mindezt az egész országot átfogó területi és helyi hálózatrendszer révén biztosítja, mely központilag szervezett számítógépes helyfoglalással, minősítési rendszerrel, szaktanácsadással garantálja a vidéki üdülés minőségét.

Gites de France

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

Falusi turizmus :

A falu komplex kínálatának, épített és természeti környezetének, látványosságainak, szolgáltatásainak, megjelenítését élményszerű, pihentető helyi programokat és környezetismeretet ajánl.

Magyar szerzők az esetek többségében a külföldi változatos terminológiát - anélkül, hogy különösebb tartalmi magyarázatot fűztek volna a fogalomhoz - *falusi turizmus*-ként fordították magyarra, vagy a német, osztrák "Urlaub am Bauernhof" magyarításából az "Üdülés a parasztudvaron" meghatározást adták.

A falusi turizmus alapfeltételei :

- funkcionálisan rurális, a vidéki terület sajátos megjelenésén alapuló, kisméretű vállalkozás, nyitott tér, kapcsolat a természettel és a természeti környezettel, a helyi hagyományokkal, "hagyományos" társadalom "hagyományos" gyakorlattal,
- méretében, az épületeket és településeket tekintve is vidékinek számítson, így többnyire kis méretű,
- jellegében tradicionális, lassan, organikusan növekvő, és a helyi családokhoz kapcsolódik,
- gyakran és nagyrészt helyiek által irányított és a terület hosszabb távra szóló fejlődési érdekeit szolgálja,

- fenntartható - abban az értelemben, hogy fejlesztésének meg kell tartania a terület speciális vidéki jellegét, és abban az értelemben is, hogy az erőforrás felhasználásnak is fenntarthatónak kell lennie. A rural turizmust a konzerválás és fenntarthatóság lehetséges eszközének kell tekinteni, semmint egy urbanizációs és fejlesztő eszköznek,
- rural turizmushoz tartozik továbbá minden olyan különböző tevékenység, mely képviseli a vidéki környezet, gazdaság és történelem komplex példáját.

Az OECD szemléletében tehát elsősorban megőrző jellegű, tartalmi meghatározásában a mezőgazdaság kisebb részt képvisel, a hangsúly alapvetően a vidék természeti, kulturális értékeire helyeződik.

A rural turizmus olyan belső erőforrásokra alapozott turisztikai tevékenység, mely a humán és a természeti környezet összhangjára épül.

Jansen Verbeke szerint :

Rural turizmus minden olyan turisztikai forma, mely vidéken található. A kiindulás a város és a vidék eltérő karakterében van. E meghatározás alapvetően a régió jellemzőin alapul, ennél fogva elég átfogó. Beletartoznak a vidéken átmenő túrázási formák (gépkocsi, bicikli, hajó, lovas) és a helyben tartózkodó turizmus is. Az utóbbi a vidéki hotelekben, kempingekben, üdülőfalvakban, üdülőházakban vagy magánházaknál történő tartózkodást jelenti.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

Agro-turizmus :

Sajátossága az, hogy agrártevékenységhez, farmgazdasághoz és más formában történő gazdálkodáshoz közvetlenül kötődik,

Céljai között van a helyi agrártermékek megismertetése és értékesítése. vendégeknek saját előállítású termékeket értékesít, helyi programokat és szolgáltatásokat kínál.
»

Az állatsimogató farmok vagy a turizmusra átállt nemesi udvarházak a nagyvárosok közelében (Franciaország, Portugália, Olaszország, Nagy-Britannia) erre jó példával szolgálnak.

Az üdüléssel kapcsolatban legfőbb követelmény a békét, a csendet, a pihenést biztosító vidéki környezetet.

Az agro-turizmusra jellemzők a kis gazdaságok, érdekes, változatos tájkép, a piacokhoz való közelség, a megkésett migráció révén fennmaradó hagyományos város-vidék kapcsolatok, a farmokra jellemző tulajdonosi gazdálkodó jelleg és a hagyományos beavatkozó, támogató jellegű helyi önkormányzatok és a szövetkezeti mozgalmak.

A mezőgazdaságnak fontos szerepe van a agro - turizmusban, de ez csak egy jellemző a sok közül, ennek fontossága a helyi, regionális és a nemzeti körülményektől függ.

Jansen Verbeke szerint :

A farm turizmus azokra a turisztikai formákra utal, amelyek közvetlenül a farmmal kapcsolatosak, a farmon tölthető szállás, étkezés, szórakozás vagy a farmra történő egynapos kirándulás formájában.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

SIGNES OFFICIELS PRODUITS
CERTIFIES COMMUNICATION
EXPERTISE PRO SIGNES
OFFICIELS

1. PRODUITS POINTS DE VENTE
2. RECETTES PARTENAIRES

Quand on est sûr de la qualité on a
qu'un mot à la bouche :
dégustation.

Les produits alsaciens sous signe
officiel de qualité sont les
ingrédients rêvés de tout cordon
bleu. Avec eux, les idées
gourmandes font recette !

Vite, tous en cuisine !

Les entrées SALADE DE CHOUCROUTE
AU FOIE GRAS

Les plats CHAPON AU BEURRE DE NOIX
FILET DE BOEUF AUX CEPES AVEC
SPAETZLE FILET MIGNON DE PORC
TRUFFE EN CROUTE SANDWICH
PRESSKOPF POULET COCOTTE
GRAND'MERE POUSSIN D'ALSACE
FARCIS

Les desserts LECKERLI GLACE AU MIEL

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

Öko-turizmus :

Az ökoturizmus, természetjárás, sziklamászás, lovaglás, kaland, sport és egészséges életmód turizmus, vadászat és horgászat, tanulmányi utazás, művészet és kulturális örökség turizmus és bizonyos területeken az etnikai alapú turizmus.

lickTime™ et un
resseur TIFF (LZW)
r visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

Öko-turizmus egy Magyar példa Békés megyében

Kultúr-turizmus :

A falusi turizmus a térségnek egyéni jelleget célszerű kialakítani, egyedi és élményszerű elemekkel, megbízható és az unió polgárainak, elvárásainak megfelelő szolgáltatásokkal.

Ne felejtjük el, hogy a turista egészséges, gondozott, szép tájra és épített környezetre, vendégszerető lakosságra, figyelmes vendéglátókra és professzionális marketingre tart igényt.

Mindez feltételezi, hogy a vidék rendelkezik megfelelő lakossági és turisztikai infrastruktúrával.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

QuickTime™ et un
décompresseur TIFF (LZW)
sont requis pour visionner cette image.

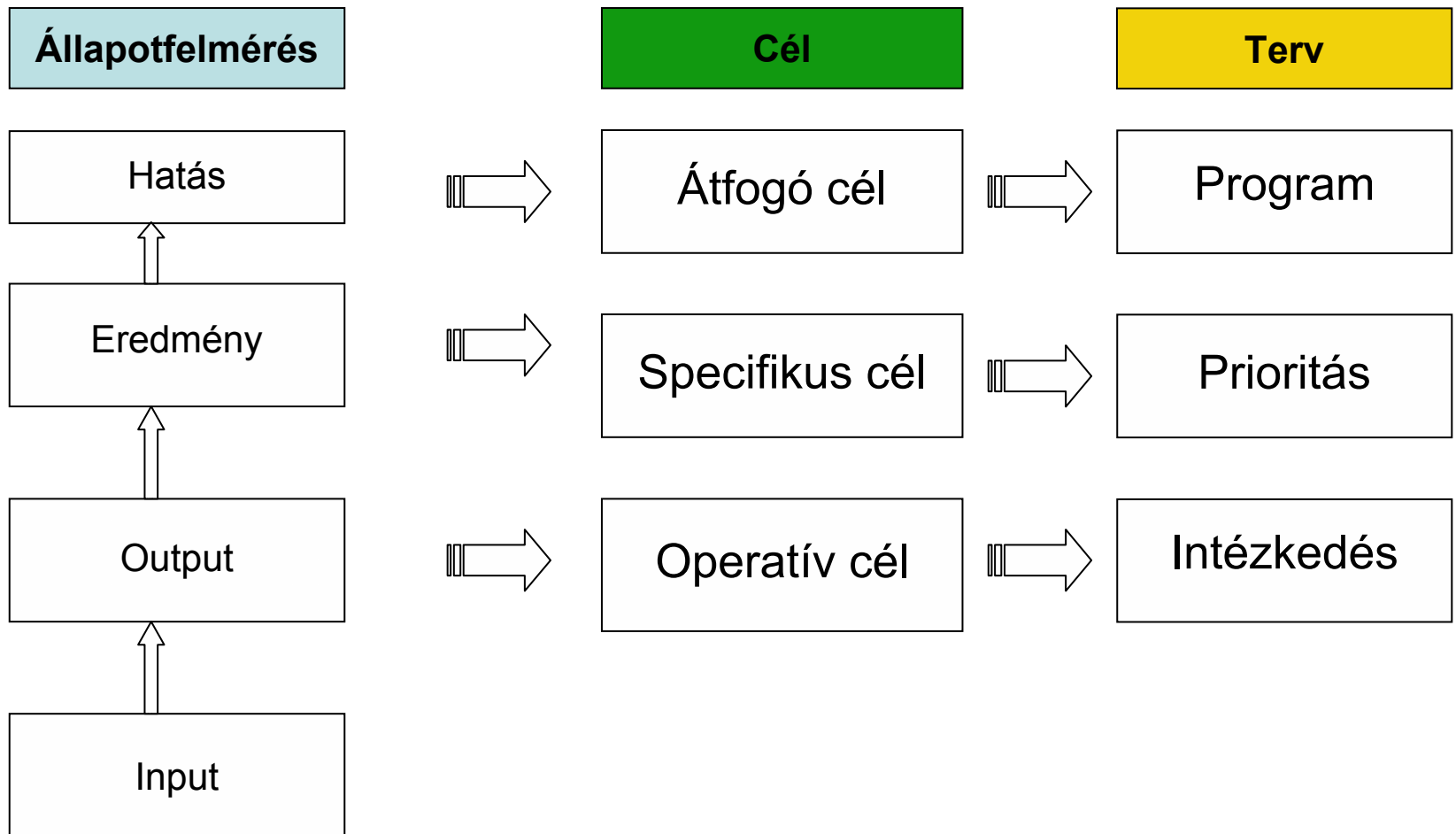

KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE

1. MENEDZSMENT SZERVEZET LÉTREHOZÁSA ÉS SZEREPE
2. POTENCIÁLIS PARTNEREK FELKERESÉSE ÉS SZÁNDÉKNYILATKOZATOK
3. ÁLLAPOTFELMÉRÉS, HELYZET ÉS ADOTTSÁGOK MEGISMERÉSE
4. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK FELMÉRÉSE
5. HAGYOMÁNYOK ÉS EMLÉKHÁLÓZAT FELTÉRKÉPEZÉSE
6. KUTÚRÁLIS ÉS GAZDASÁGI CÉLKITŰZÉSEK.
7. GAZDASÁGI HÁTTER MEGTEREMTÉSE
8. MARKETTING
  - A dél-amerikai de a világon legelterjedtebb „ El Programa para la Certificación Turística del Instituto Costarricense de Turismo (CST), es una excelente herramineta para promover el desarrollo sostenible del país » és az
  - Európai Öco-cimke.
9. MONITORING

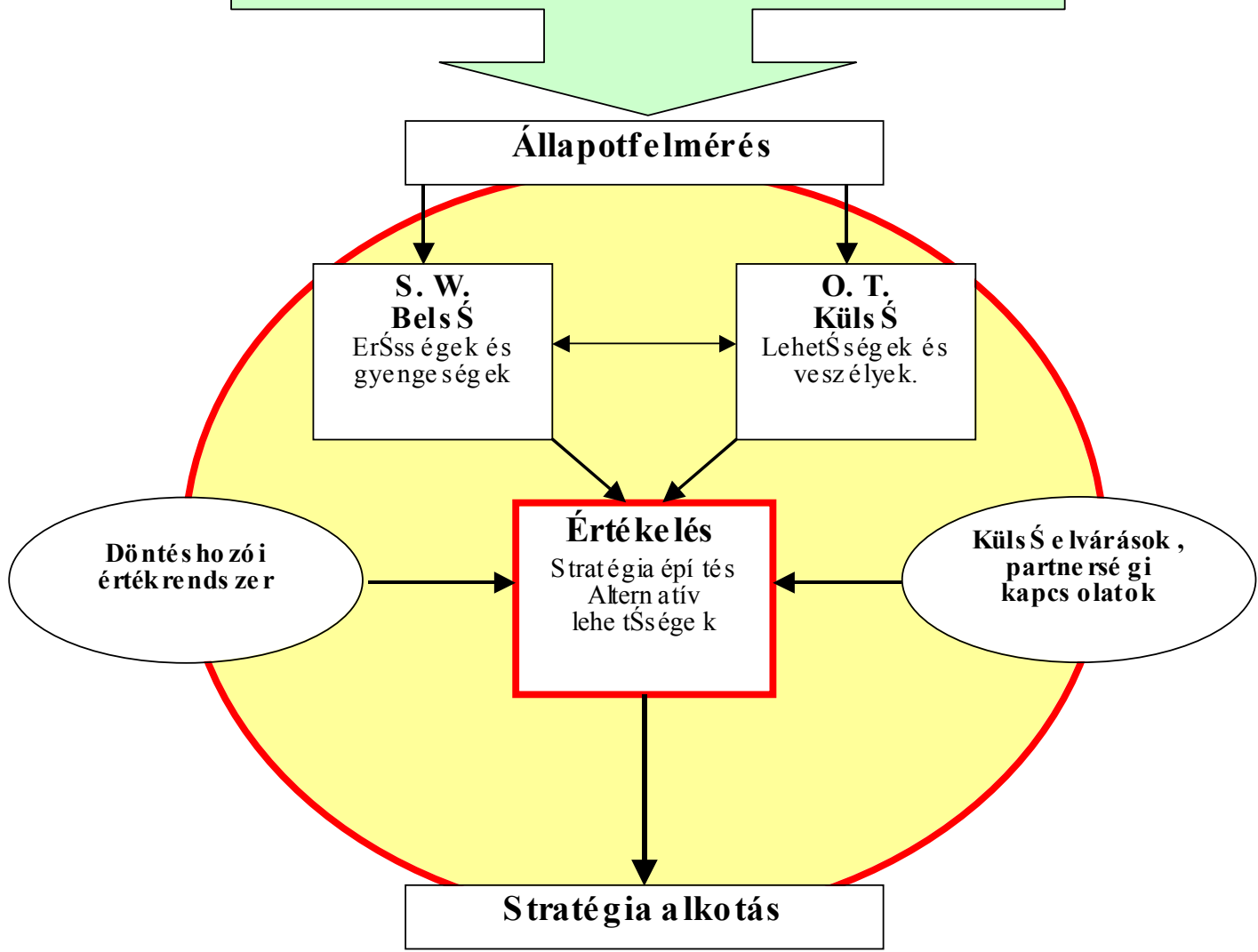
A siker alapja egyrészt a közösségi érzés és a cselekedni akarás kialakítása, másrészt a célok és az azzal kapcsolatos eszközök megismerése.

**Történelmi, szociológiai és kulturális háttér,
A helyi társadalom szervezeti felépítése.
A környezeti állapot főbb mutatói.
Gazdasági helyzet, erősségek, veszélyek.**

	S erŐsségek	W gyengeségek
	1. 2. 3.	1. 2. 3. ....
O lehetŐségek	S erŐsségek + O lehetŐségek = + +	W gyengeségek + O lehetŐségek = - +
1.2.3.		
T veszélyek	S erŐsségek + T veszélyek = + -	W gyengeségek + T veszélyek = - -
1. 2. 3.		

Kritikus lépések és ajánlások

- Sokféle érintettet vonjunk be, akik a társadalom minden csoportját képviselik.
- A partnerségi kapcsolatok konkrét testületi formát kapjanak, pl. érintettek fóruma.
- Az összes érintettet tegyük elkötelezetté. A polgármester és a képviselők határozott támogatását szerezzük meg és vonjuk be őket a fórumba.
- Az érintettek fórumának hatásköre legyen nyilvánvaló és tisztázott.
- Jelöljük ki a partnerségi kapcsolatok feladatát, szerepét és felelősségét.
- Dolgozzuk ki a döntéshozatal és a konfliktus-feloldás módját. Alakítsunk ki kommunikációs és információs stratégiát.
- Gondoskodjunk az érintett csoportok és a fórum számára biztos pénzügyi forrásokról és munkatársakról.
- Olyan érintett fórumot hozzunk létre, ami rugalmasan alkalmazkodik a politikai változásokhoz.
- Etnikai kisebbségek. A humán erőforrások szintjén, a népességcsökkenés prognosztizálható, egy időben a növekvő arányú roma népesség kölcsönös társadalmi kihívásaival.

Durabilité Touristique (CST) d'Amérique du Sud. « El Programa para la Certificación Turística del Instituto Costarricense de Turismo, es una excelente herramienta para promover el desarrollo sostenible del país.

Qu'est-ce le CST?

Le CST est un programme dont la prétention est de classer et d'attribuer des certificats aux entreprises touristiques, qui sont évaluées afin de vérifier l'adéquation entre leur mode de fonctionnement actuel et un modèle de durabilité. Pour cela, quatre domaines fondamentaux sont évalués:

1. Milieu physique et biologique
Il évalue l'interaction entre l'entreprise et le milieu naturel environnant, en s'intéressant au traitement des eaux résiduelles, à la protection de la flore et de la faune, entre autres.
2. Centre de service
Il évalue les aspects liés aux systèmes et processus internes de l'entreprise, en relation avec la gestion des déchets et l'utilisation de technologies pour économiser l'eau et l'énergie.
3. Client externe
Il évalue les actions réalisées par la direction pour inviter le client à participer dans la mise en place des politiques de durabilité de l'entreprise.
4. Milieu socio-économique
Il évalue l'identification et l'interaction entre l'établissement et les communes voisines, en analysant, par exemple, la participation des hôtels dans la croissance et le développement de la région, à travers la création d'emplois ou des bénéfices qu'ils apportent à la collectivité locale.

Méthode d'évaluation

Pour chacun de ces domaines, un questionnaire a été élaboré avec des questions spécifiques qui évaluent dans quelle mesure l'entreprise respecte les standards préétablis.

De cette manière, chacune des questions représente un élément de durabilité que l'entreprise doit respecter pour être classée dans un des niveaux qui ont été établis.

Niveaux

Pour mesurer et situer ces niveaux, le CST a établi une échelle qui va de 0 à 5. Chaque numéro indique la position relative de l'entreprise en termes de durabilité. Ce schéma permet d'établir un classement des entreprises touristiques grâce à un système similaire à celui qu'on emploie pour le classement commercial des hôtels en nombre d'étoiles.

Qu'est-ce que ça signifie pour un établissement d'être classé par le CST?

Obtenir le premier Niveau signifie que l'entreprise a fait le premier pas pour s'intégrer dans le processus de la durabilité. Les niveaux suivants correspondent à des stades chaque fois plus avancés dans le processus spécifique évalué, en atteignant le stade supérieur avec l'obtention du Niveau 5, situation dans laquelle une entreprise est considérée comme étant exemplaire en termes de durabilité.

ECO-LABEL EUROPÉEN

Le label écologique communautaire est le seul label écologique officiel européen permettant de valoriser des services plus respectueux de l'environnement tout en garantissant des performances identiques à celles des services analogues.

Arborescence

Application	Eco label Européen services hébergement touristique	
Gammes	HOTELS	Hôtels Motels Appartements hôtels Auberges en bord de route Hôtels de plage Clubs résidentiels
	ÉTABLISSEMENTS SIMILAIRES	Pensions de famille Résidence de tourisme Gîte d'étape chez le particulier Ferme
	AUTRE HÉBERGEMENT COLLECTIF	Maisons de vacance campings (seulement les bungalow) auberges de jeunesse maisons de vacances pour les personnes âgées, les salariés et les étudiants refuges de montagne
	ÉTABLISSEMENTS SPECIALISES	Hébergement relatif aux établissements de santé Hébergement relatif aux camps de travail et camps de vacances Hébergement relatif aux centres de conférence
	ÉTABLISSEMENTS PRIVÉS	Chambres d'hôte Habitations louées à des particuliers ou des agences

CRITÈRES DE PERFORMANCE, CRITERES A RESPECTER ET MODES DE PREUVE

<i>Critères</i>	<i>Définitions</i>	<i>Modes de preuve</i>	<i>Preuves à présenter lors de l'audit</i>
Critères écologiques			
ENERGIES			
Critère 1 : Électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelables (SER)¹	Au moins 22% de l'électricité doit provenir de sources d'énergie renouvelable ² conformément à la directive 2001/77/CE	<ul style="list-style-type: none"> - Une déclaration du fournisseur d'électricité/ ou le contrat indiquant la nature de la ou des SER - Le pourcentage d'électricité fournie qui est produite à partir d'une source renouvelable - Le pourcentage maximal d'électricité pouvant être fourni 	<p>Données sur la consommation totale d'électricité pour l'année</p> <p>Données sur les quantités d'électricité renouvelables utilisées chaque année</p>
Critère 2 : Charbon et huiles lourdes	Les huiles lourdes dont la teneur en soufre est supérieure à 0,2 % et le charbon ne peuvent pas être utilisés comme source d'énergie ³	- Une déclaration de conformité à ce - une indication de la nature de sources d'énergie utilisées	Fiche de données techniques sur les huiles lourdes utilisées

¹ SER : source d'énergie renouvelable

² Ce critère est applicable uniquement aux lieux d'hébergement touristique ayant accès à un marché qui offre de l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelables.

³ Ce critère s'applique uniquement aux lieux d'hébergement touristique qui disposent d'un système de chauffage indépendant

Le marquage est apposé à proximité de la raison sociale et des coordonnées du titulaire (adresse et/ou n° de téléphone)

Accordé aux produits ou services qui satisfont aux exigences environnementales du système de label écologique de l'Union Européenne

Numéro d'enregistrement :.....
Délicré par AFNOR CERTIFICATION- www.marque-nf.com